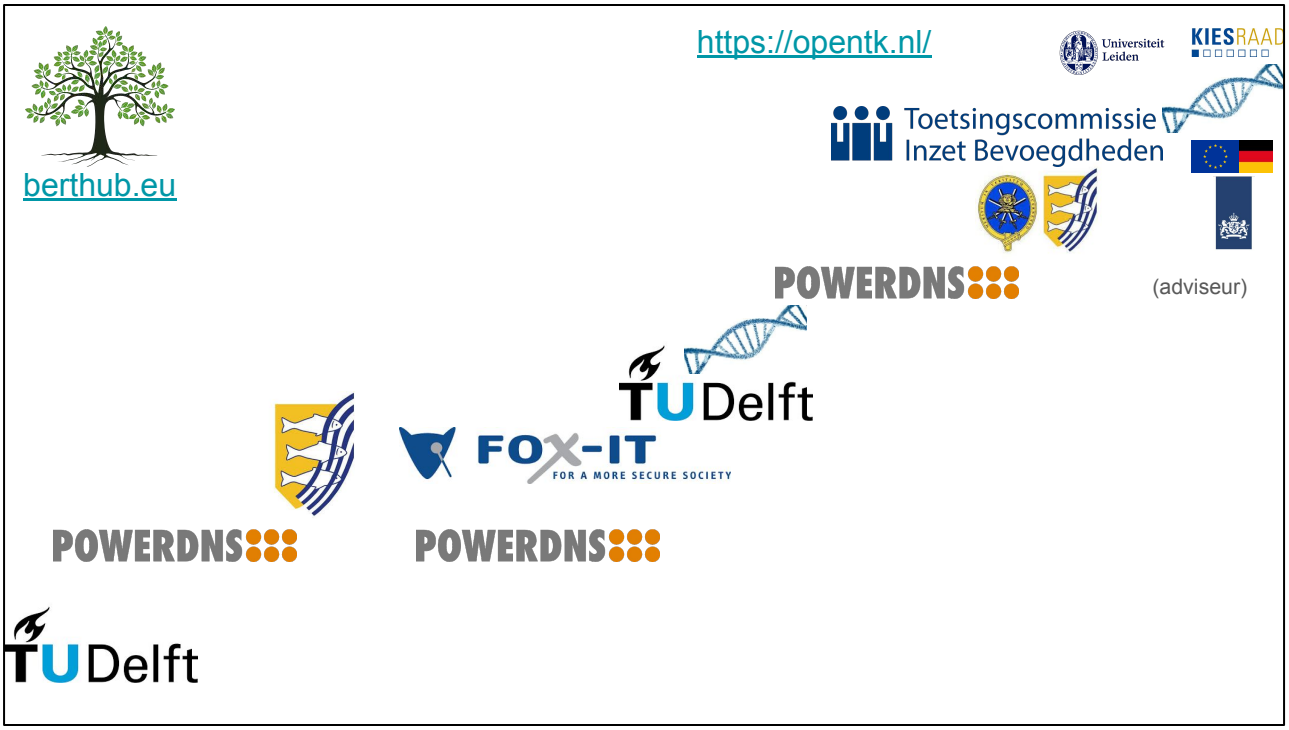
Digitale soevereiniteit, hoe staat het daarmee, en wat kunnen we er aan doen?
En, waarom is dat zo moeilijk.

Bert Hubert / bert@hubertnet.nl / https://berthub.eu/

https://berthub.eu/fieldlab

Nou ik heb echt vanalles gedaan - PowerDNS is software waar in Nederland nog steeds >50% van het internet doorheen gaat. Ik heb ook de overheid goed van binnen gezien, en ben er ook toezichthouder geweest.

https://opentk.nl/

Antwoord:

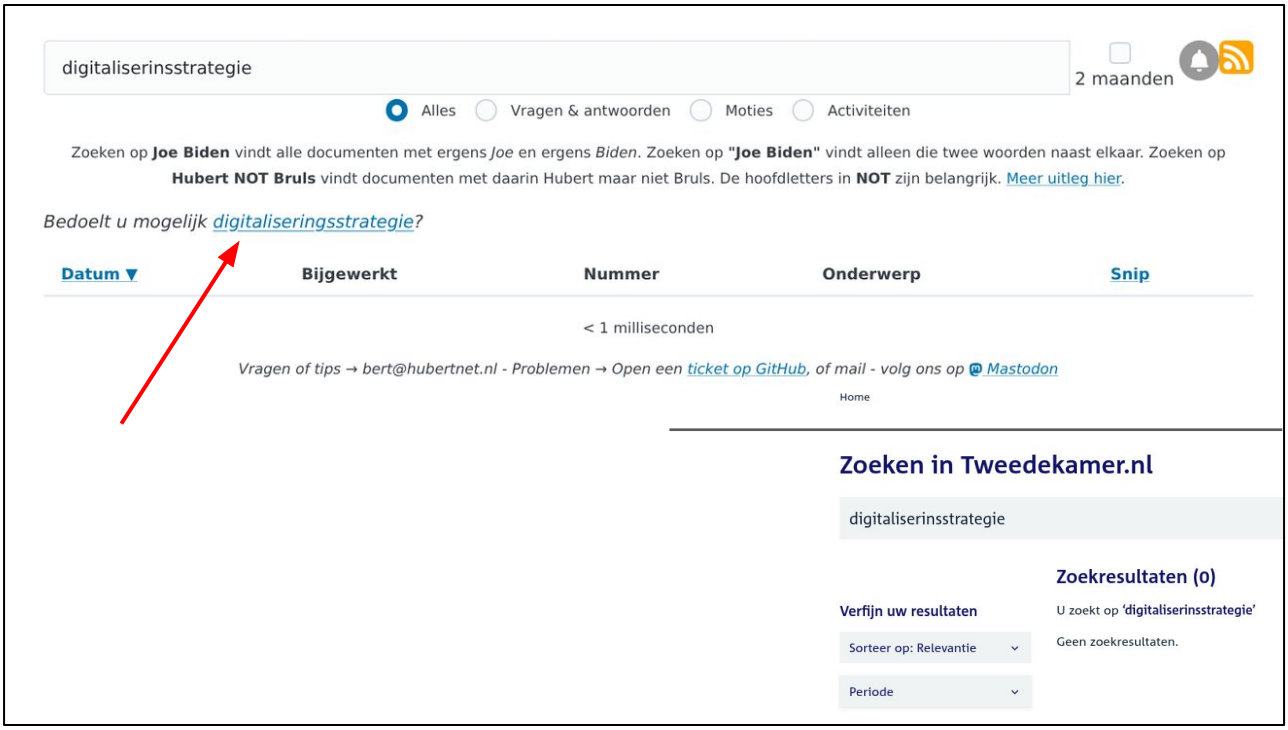
In zijn algemeenheid hebben de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en de vergrijzing van het personeelsbestand effecten op de organisatie van de Rijksdienst. Dat is ook de reden waarom het kabinet deze taakstelling mede vanuit deze context benadert.

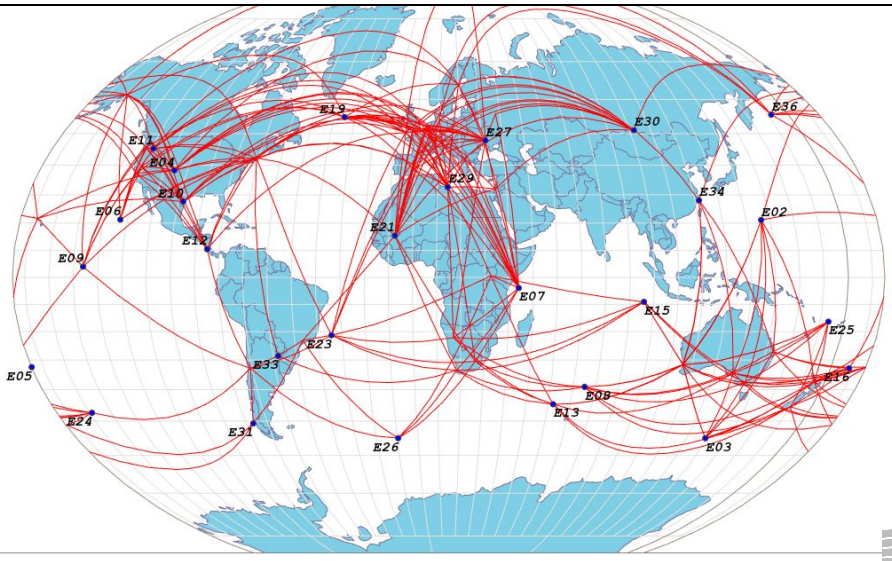
In de brieven van 14 maart en 3 oktober 2025 (Kamerstukken 31 490, nr. 359 en Kamerstuk 31 490, nr. 391) heeft het kabinet helder aangegeven dat de invulling van de taakstelling realistisch moet zijn en dat behoud van kennis belangrijk is. Het is vervolgens aan de departementen zelf om hier, afhankelijk van hun eigen situatie, rekening mee te houden bij het realiseren van de taaktelling.

Het blijft van belang dat de publieke taken uitgevoerd worden en dat hier voldoende mensen voor zijn. Daarom is er ook geen rijksbrede vacaturestop. Tegelijkertijd is het aan de departementen om telkens goed af te wegen of vacatures (extern) opengesteld worden. De laatste cijfers laten zien dat er, tot en met het derde kwartaal van 2025, ruim 16.000 vacatures opengesteld zijn.

“Zijn we nog (zelf) van de IT?” Waarom duurde dit dertig jaar?

https://berthub.eu/tkconv/document.html?nummer=2026D04709

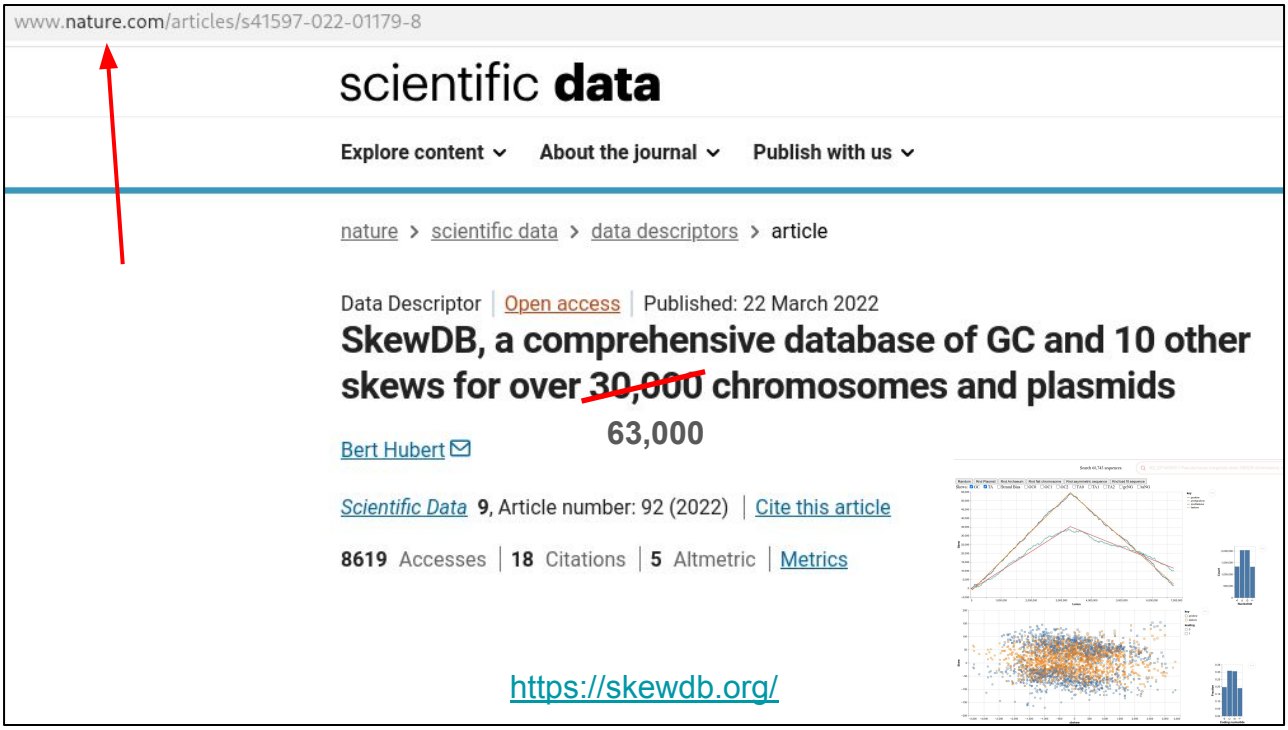

digitaliserinsstrategie
2 maanden
Alles
Vragen & antwoorden
Moties
Activiteiten
Zoeken op **Joe Biden** vindt alle documenten met ergens *Joe* en ergens *Biden*. Zoeken op **"Joe Biden"** vindt alleen die twee woorden naast elkaar. Zoeken op **Hubert NOT Bruls** vindt documenten met daarin Hubert maar niet Bruls. De hoofdletters in **NOT** zijn belangrijk. Meer uitleg hier.
Bedoelt u mogelijk digitaliseringsstrategie?
Datum
Bijgewerkt
Nummer
Onderwerp
Snip
< 1 milliseconden
Vragen of tips → bert@hubertnet.nl - Problemen → Open een ticket op GitHub, of mail - volg ons op Mastodon
Home
Zoeken in Tweedekamer.nl
digitaliserinsstrategie
Zoekresultaten (0)
Verfijn uw resultaten
U zoekt op 'digitaliserinsstrategie'
Sorteer op: Relevantie
Geen zoekresultaten.
Periode

GALILEO

European Commission

https://galmon.eu/

https://www.nature.com/articles/s41597-022-01179-8 - een gigantische database van DNA en DNA-statistieken. Voor als je dacht dat ik nog niet genoeg hobby's had.

- “500 euro/jaar”
- Nlelec, galmon, opentk, *Skew*DB, meer

- “Het kan ook”

- Tot 2020 heel normaal

Goed om tegen mensen te zeggen. Het is niet dat het niet meer kan zonder cloud.

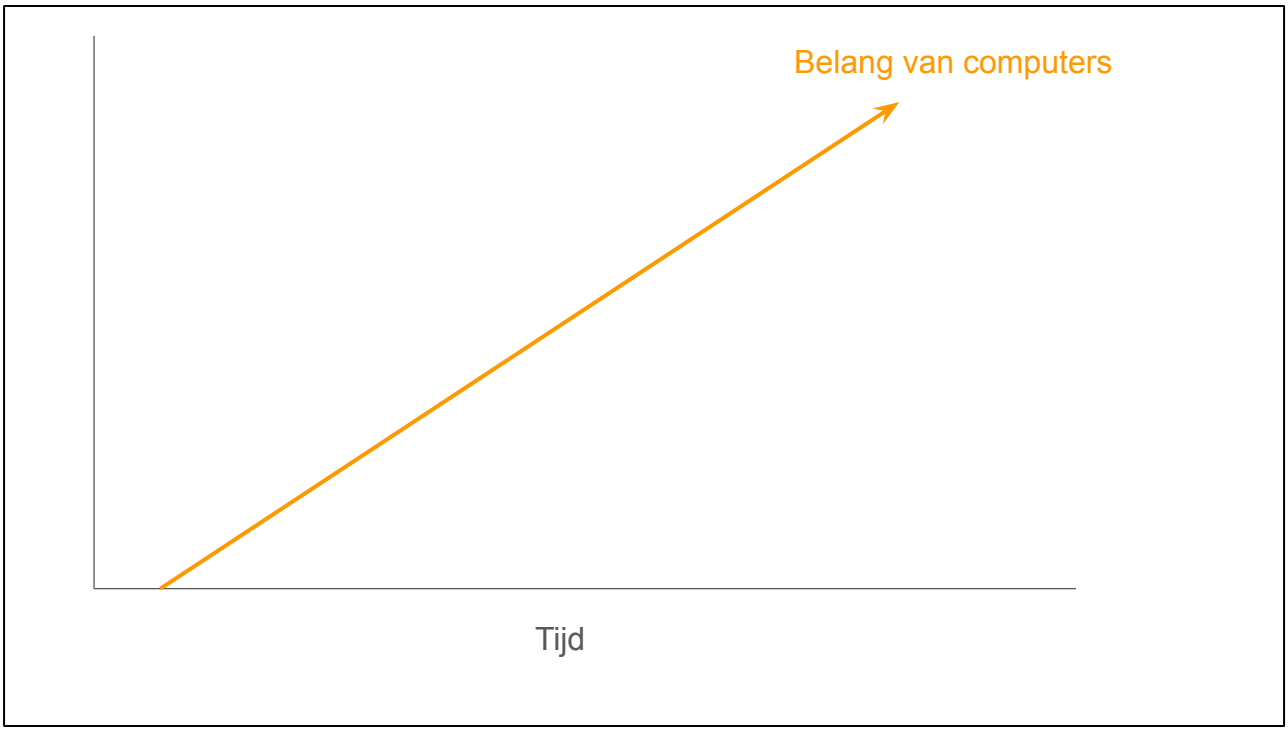
Nee JIJ kan het niet meer zonder Amerikaanse cloud!

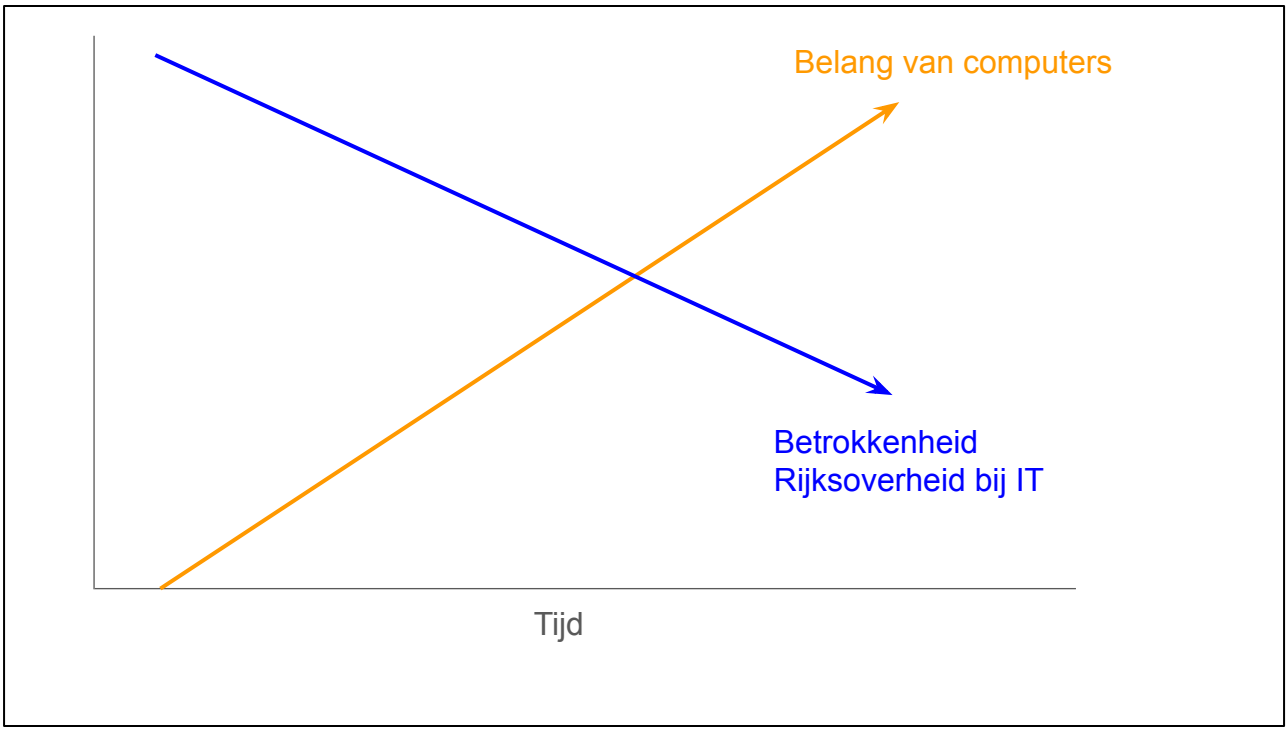
Behold, the server that powers _all_ of this

De hele maatschappij draait nu op onze computers.

IT is belangrijker dan ooit! En de wereld ook **enger** dan ooit. **Maar we leunen nu gevaarlijk op clubs ver weg.** En het gaat daar **niet best**.

En overheden hebben een **leidende rol** om dit op te lossen.. (begint nu!)

Belang van computers
Tijd

Belang van computers
Betrokkenheid
Rijksoverheid bij IT
Tijd

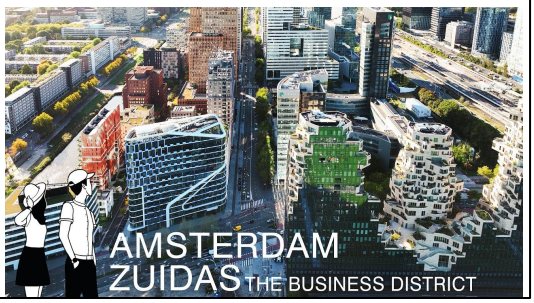
Ja dit is niet best, alle clouds komen dus van buiten Europa. Tot nu toe hebben mensen wel door dat je je overheid of andere belangrijke processen niet op de Alibaba Cloud moet draaien, maar dat komt vermoedelijk niet omdat mensen nadenken over de ‘soevereiniteit’. Het lijkt erop dat Europa z’n overheden nog op Noord Koreaanse servers zou draaien als de gebruikersinterface een beetje aantrekkelijk was.

TRAPPIST
WESTVLETEREN

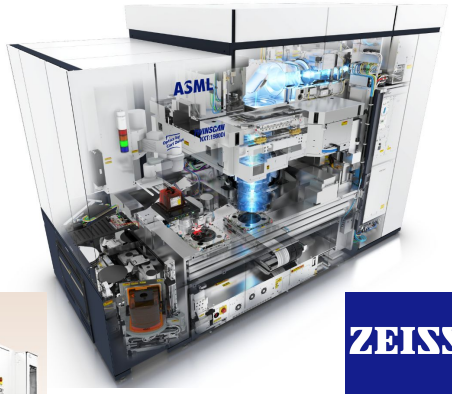

AMSTERDAM
ZUIDAS
THE BUSINESS DISTRICT

imec

“Die cloud van jullie komt wel uit onze spullen. Europa blijkt een **stille reus**”

ZEISS

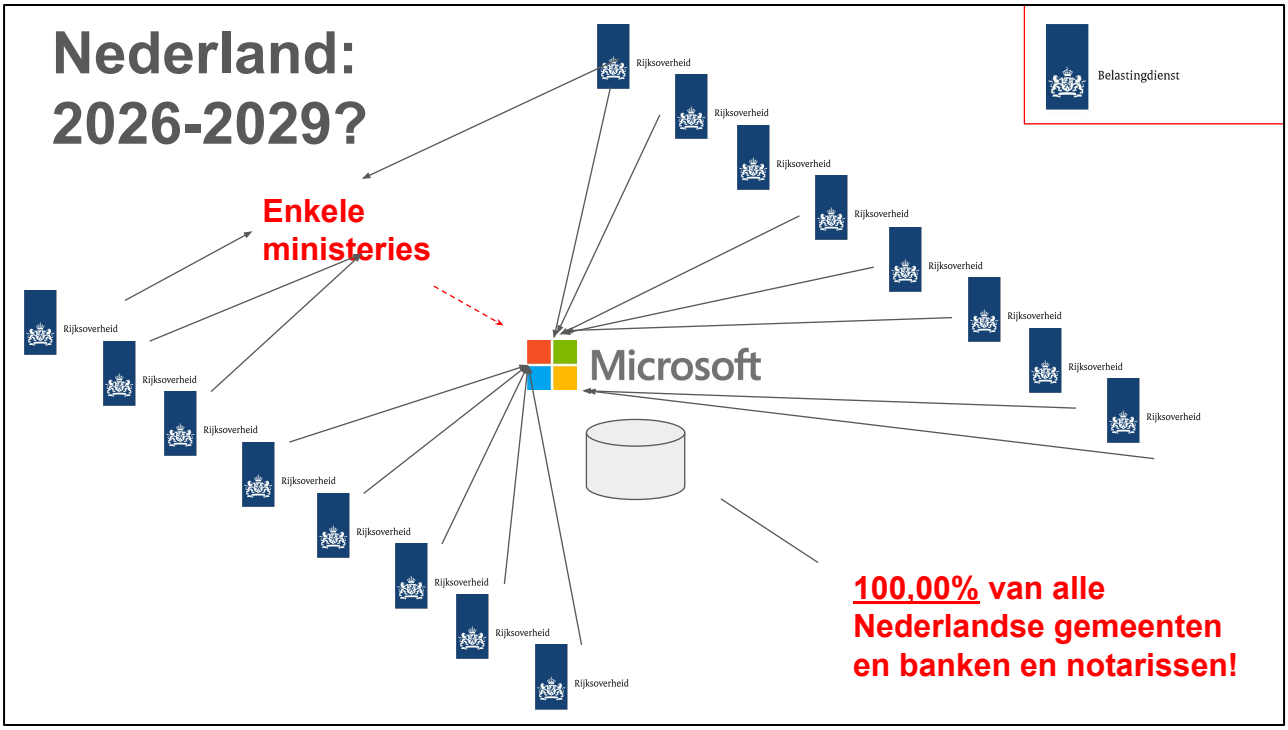
TRUMPF

De Europese en Amerikaanse cloudproviders. Niet echt op schaal, maar het schetst een beeld. Kijk goed onder de ‘e’ van Google. OCI is Oracle

Een beetje willekeurige selectie van Europese providers van beperkte clouddiensten. Met een focus op voor Nederland relevante partijen. Maar de schaal is wel even iets anders.

Dit is waar we in razend tempo op afstevenen: de hele overheid communiceert met elkaar via de Microsoftcomputers. Dit gaat dus niet om het bestaande *gebruik* van Microsoft software. Het gaat er dan om dat werkelijk iedere communicatie eerst naar een server van Microsoft gaat. Daar wordt de email bewaard, tot iemand op een ander ministerie de mail wil lezen. Alle email blijft permanent op Microsoft servers staan. Er zijn geen eigen mailservers meer. Als Microsoft een storing heeft, of ruzie met ons, dan werkt er niets meer, en kunnen we ook niets meer repareren.

Your Word documents will be saved to the cloud automatically on Windows going forward

MARTIN BRINKMANN Aug 27, 2025 Windows 10, Windows 11 News

Dit is echt een vreemde situatie

Advocatenkantoren die rechtszaken voeren tegen Microsoft, op Microsoft servers.

Overheden die beleid maken over de VS.. op servers van de VS

Een heel continent dat z’n data niet meer binnen kan houden

https://www.ghacks.net/2025/08/27/your-word-documents-will-be-saved-to-the-cloud-automatically-on-windows-going-forward/

Microsoft
OneDrive
NATIONAL SECURITY AGENCY
UNITED STATES OF AMERICA
Microsoft 365
Windows 11
Prima voor een schoenenwinkel!

HET MAAKT NIET UIT WAAR DE SERVERS STAAN

ALS ER AMERIKANEN IN HET SPEL ZIJN

HOE INDIRECT OOK

DAN GELDT DE US-CLOUD ACT GEWOON (**& SECTION 702 & EO12333**)

EN KAN MEN BIJ ONZE DATA

"This amount has been on a gradually rising trend with budget requests in 2020 and 2022 of US$62.7 billion and **US$65.7 billion** respectively"

GT GreenbergTraurig

Memorandum

TO:	Dutch Ministry of Justice and Security –NCSC
FROM:	Greenberg Traurig LLP | Gretchen Ramos, Andrea Maciejewski and Herald Jongen
DATE:	July 26, 2022
RE:	Application of the CLOUD Act to EU Entities

https://www.ncsc.nl/binaries/ncsc/documenten/publicaties/2022/augustus/16/cloud-act-memo/Cloud+Act+Memo+Final.pdf - en dat is gek. De Amerikaanse overheid heeft rechtmatig (volgens hun wet) toegang tot alle data op Microsoft servers. En ze geven ook 65 miljard dollar per jaar uit aan spioneren. Foto van de NSA. Waar ik ooit geweest ben. In hun museum. Aanrader overigens dat museum.
https://edri.org/our-work/promises-unkept-the-eu-us-data-privacy-framework-under-fire/

Advies landsadvocaat

- Als Solvinity zou worden overgenomen door Kyndryl komt Solvinity binnen het bereik te vallen van Amerikaanse wetgeving zoals de CLOUD Act en de FISA en Executive Order 12333. In algemene zin kan gezegd worden dat deze drie wettelijke instrumenten het mogelijk maken dat autoriteiten in de Verenigde Staten onder de in deze wetgeving genoemde voorwaarden toegang kunnen krijgen tot de gegevens waarover een Amerikaanse onderneming beschikt, óók wanneer de gegevens zich bevinden onder een Europese dochtervennootschap en op servers buiten de Verenigde Staten;
- Dat betekent dat als Solvinity wordt overgenomen door een onderneming met een Amerikaanse moedermaatschappij, het gevolg daarvan kan zijn dat autoriteiten in de Verenigde Staten in voorkomend geval gegevens kunnen opvorderen die door Solvinity in opdracht van haar overheidsklanten worden verwerkt.
- De voorgenomen transactie brengt daarom nieuwe risico's met zich mee voor de verwerking van persoonsgegevens door Solvinity;
- Teneinde het risico op ongewenste toegang tot de gegevens van Nederlandse overheidsklanten van Solvinity te verkleinen, kan van Solvinity en Kyndryl worden gevergd dat er aanvullende technische en organisatorische getroffen.
- De onderhandelingen met Solvinity plus Kyndryl en de overheidsklanten plus landsadvocaat lo

https://mastodon.nl/@bert_hubert/115934077748335533

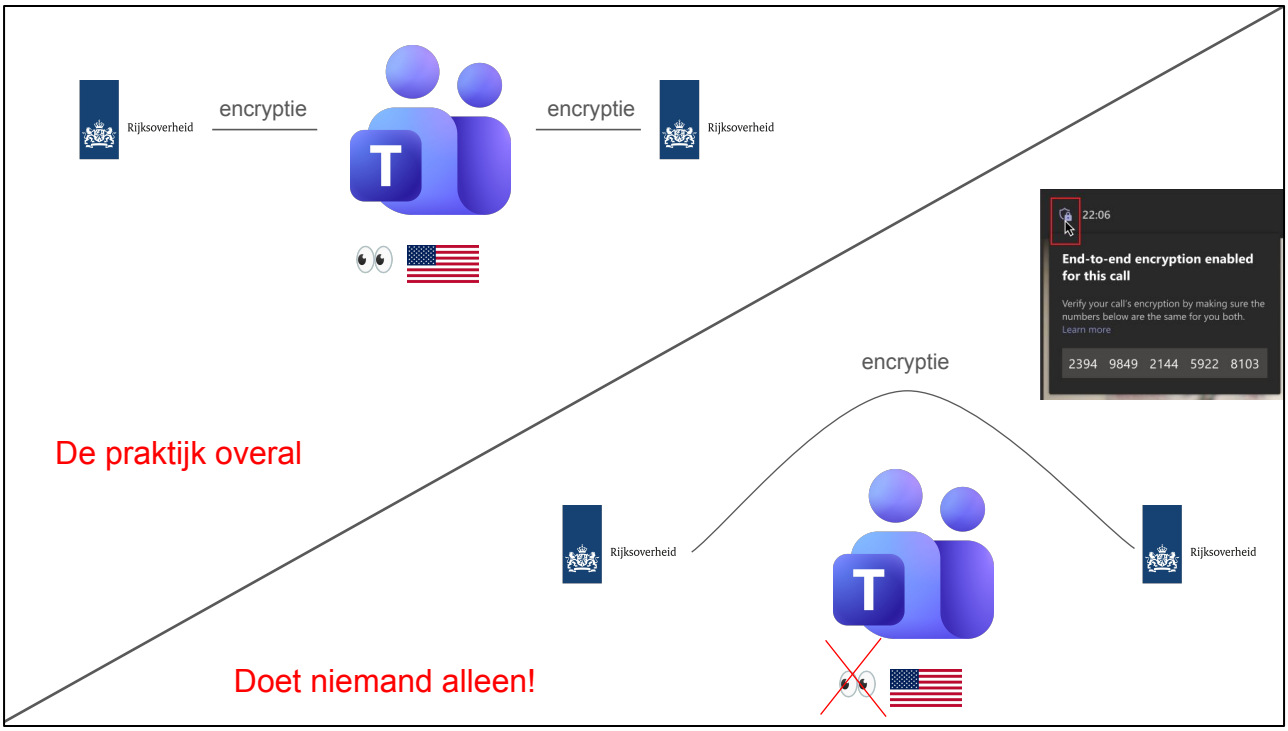
Paar maanden geleden, niet 2024!

Rutger Otto
Techverslaggever

De meeste universiteiten brengen de risico's in kaart rond cloudbeleid, inkoopbeleid en de afhankelijkheid van softwareleveranciers. De TU Delft laat weten internationale techbedrijven niet categorisch te willen uitsluiten. "We proberen de afhankelijkheden beheersbaar te maken", zegt de woordvoerder. De universiteit maakt daarvoor "strenge contractuele afspraken" over onder meer datatoegang, beveiliging en de opslaglocatie van gegevens.

Ook Tilburg University zegt zulke eisen te stellen aan leveranciers. "Voor ons draait digitale soevereiniteit niet primair om Europees versus Amerikaans, maar om controle, transparantie en continuïteit. Zeker in het huidige geopolitieke klimaat wegen we deze aspecten nadrukkelijk mee."

https://www.nu.nl/tech/6388354/universiteiten-onderzoeken-europese-alternatieven-voor-microsoft-en-google.html

https://berthub.eu/tkconv/oo.html?nummer=488fd7be-1081-434e-aaea-a404ed7c13eb
https://support.microsoft.com/en-us/teams/calls-devices/use-end-to-end-encryption-for-microsoft-teams-calls

Net binnen Algemeen Economie Sport Media en Cultuur Achterklap

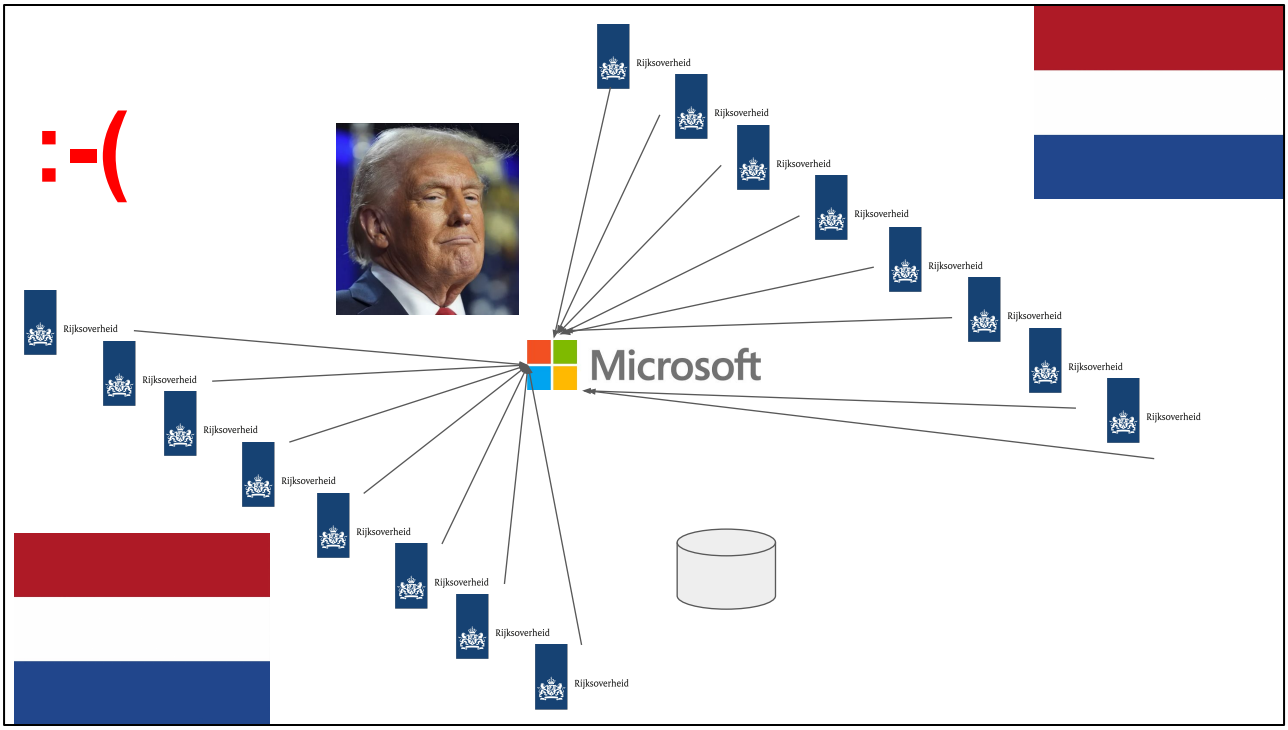
VS bespioneerde onder meer Merkel samen met Deense geheime dienst

Door ANP

Hiermee werd niet alleen informatie over Angela Merkel verzameld. Ook hoogwaardigheidsbeklederes in Frankrijk, Noorwegen en Zweden zouden zijn bespied door de NSA. Bovendien zou ook de voormalige Duitse minister van Buitenlandse Zaken Frank-Walter Steinmeier zijn bespioneerd.

"Dat zouden ze toch niet doen"

https://www.nu.nl/tech/6136505/vs-bespioneerde-onder-meer-merkel-samen-met-deense-geheime-dienst.html

En feitelijk krijgen we dan dit

Reuters World Business Markets Sustainability Legal Commentary Technology Investigations More My News

Exclusive: US could hit entire International Criminal Court with sanctions soon

By **Anthony Deutsch**, **Humeyra Pamuk** and **Stephanie van den Berg**

September 22, 2025 6:42 PM GMT+2 · Updated 2 hours ago

FRANCE 24 HOME SHOWS NEWSFEED LIVE EN

FRANCE AFRICA MIDDLE EAST AMERICAS EUROPE ASIA-PACIFIC

US hits ICC with more sanctions, targets French judge involved in Netanyahu arrest warrant

AMERICAS

US Secretary of State Marco Rubio on Wednesday announced more sanctions on International Criminal Court judges, saying that the court was a "national security threat" because it had sought to prosecute US or Israeli nationals. Judge Nicolas Guillou of France, who is presiding over a case in which an arrest warrant was issued for Israeli Prime Minister Benjamin Netanyahu, was among those sanctioned.

People stand outside the International Criminal Court (ICC) as the United States is considering imposing sanctions as soon as this week against the entire International Criminal Court, in The Hague, Netherlands, September 22, 2025. REUTERS/Piroschka van de Wouw Purchase Licensing Rights

Sancties zijn bijna net zo eng!

“Graaf je eigen digitale straat van Hormuz”

Ook relevant “weten dat het kan gebeuren”

US directs embassies to team up against foreign 'hostility' – and use X to 'counter anti-American propaganda'

Cable signed by Marco Rubio and seen by Guardian suggests staff work with Pentagon psychological operations unit

Sign up for the Breaking News US email to get newsletter alerts in your inbox

US National Security Strategy

The EU is directly criticised, with a strong implication that '**regime change**' or dismantling of existing structures is the desired path. **Illiberal forces** in Europe are blatantly supported. The common thread is to maximise benefits for the US – and for Trump and his allies, including through **coercion**.

Even without reading the right-wing extremism between the lines, it is clear how much Trump despises the EU and liberal democracy. **Yet many will again be tempted to downplay the threat emanating from Washington**.

Pro-European liberal forces need to finally wake up: Trump's America is not an ally **but an adversary to Europe's freedoms and fundamental values.**

(denktank EPC)

https://www.epc.eu/publication/trumps-new-national-security-strategy-an-existential-threat-to-europe/
https://www.theguardian.com/us-news/2026/mar/30/embassies-campaign-marco-rubio-elon-musk

De NOOD IS HOOG!

“De autonome tijd, tot ~2020”

Software voor een dienst

(**standaard**servers, die je overal kunt kopen of huren)

https://berthub.eu/articles/posts/beware-cloud-is-part-of-the-software/

Apart probleem

Alleen Microsoft

AWS,
Microsoft,
Google,
(Oracle)

🇪🇺☎️✅

🇪🇺✅✅✅

Complete kantooromgeving

Geavanceerde en/of PLAKKERIGE diensten

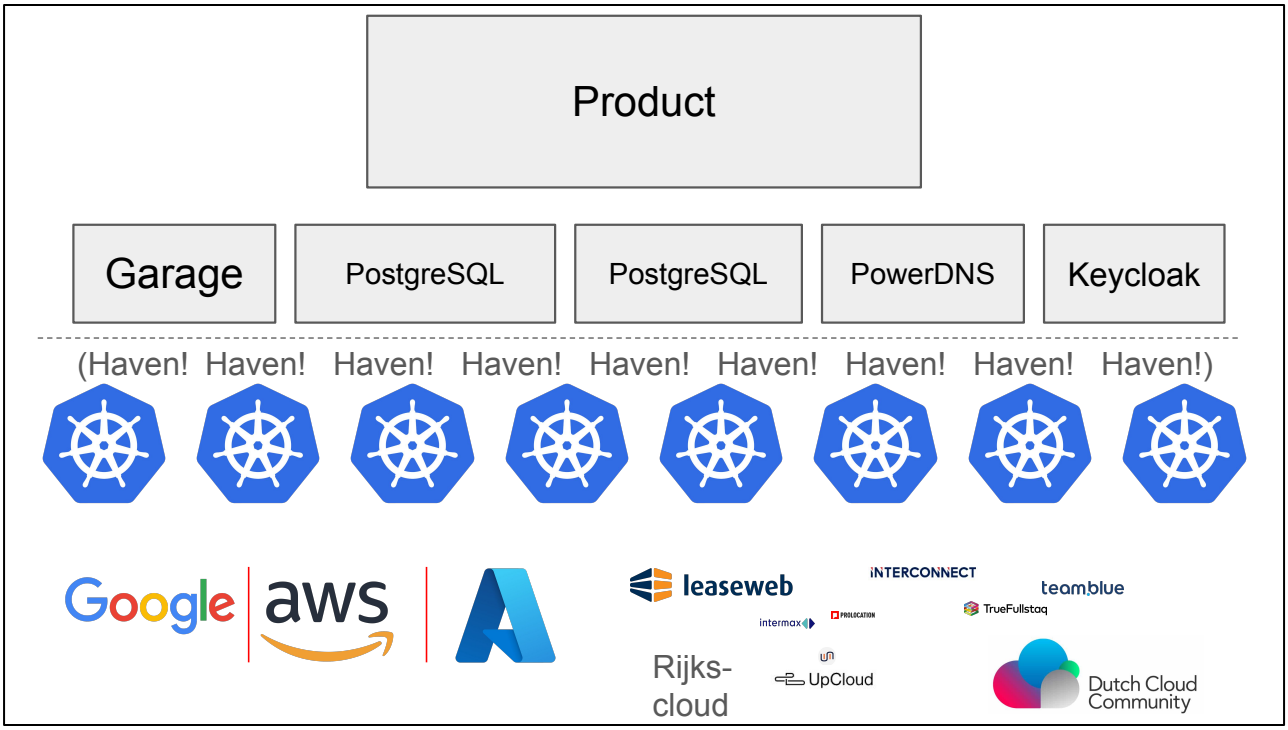
Databases, eenvoudige diensten, rest “op verzoek”

Server, Storage, Network Capacity, **Kubernetes, Containers**

“Big Cloud”

Product
Garage
PostgreSQL
PostgreSQL
PowerDNS
Keycloak
(Haven! Haven! Haven! Haven! Haven! Haven! Haven! Haven! Haven!)
Google
aws
leaseweb
INTERCONNECT
teamblue
TrueFullstaq
intermax
PROLOCATION
Rijks-
cloud
UpCloud
Dutch Cloud
Community

Hoe gaat het recent dan (landelijk)?

- ~~Email & documenten belastingdienst naar Amerikaans beheer~~
  - En van heel veel andere stukken overheid
- ~~Btw naar Amerikaans beheer~~
- ~~DigiD naar Amerika laten gaan, terwijl het echt wel weg kan bij Solvinity (containers)~~
  - Of misschien toch.. Zaken lopen nog.
- ~~NDS-raad vraagt~~ **Gartner en US big tech** hoe weg te komen bij **big tech**
- Nederland pleit in Brussel **tegen** bindend besluit over Huawei in telecommunicatiesystemen
- ~~Iedere sollicitant bij rijksoverheid gemeld bij 5 Amerikaanse bedrijven~~
- Digitale soevereiniteit **heel raar** verdeeld over ministeries
- **De Nederlandse Digitale Dienst gaat voornamelijk coördineren en aanjagen…**
  (of toch niet?)
- **Geen budget voor digitale soevereiniteit!**

https://ibestuur.nl/overheid-in-transitie/politiek-en-beleid/nieuwe-digitale-dienst-wordt-geen-centrale-uitvoeringsclub
https://ibestuur.nl/overheid-in-transitie/politiek-en-beleid/digitale-dienst-gaat-toch-zelf-aan-de-slag-met-eigen-iters

Copilot

OpenAI

We tuinen er weer in! Met haast zelfs, we voelen een urgentie om ook dit weer zo snel mogelijk aan Amerikaanse big-tech te over te laten.

En ook al onze computercode op te sturen om te zoeken naar kwetsbaarheden

Mistral

AISLE

https://berthub.eu/articles/posts/ai-voor-wie-erover-gaat/

Er gaat ook steeds meer stuk:
digid.nl
wetten.overheid.nl
officielebekendmakingen.nl
werkenvoornederland.nl email
rijksoverheid.nl/documenten
…

Let op: het is niet mogelijk om via RSS updates van documenten te ontvangen, omdat documenten op open.overheid.nl worden gepubliceerd.

“Zijn we wel van de IT?”
Wie dat niet is kiest altijd **middle of the road, business as usual**
Tegen de stroom inzwemmen vergt intieme ervaring
Zonder “weer van de IT te worden” bereiken we niets nieuws of beters.

Dit vergt even uitleg. De politiek gelooft inmiddels enorm in digitale autonomie, ze stemmen met 150 stemmen voor in de Tweede Kamer. Digitale autonomie is populairder dan *drinkwater* zo. Mooi werk.
Het coalitieakkoord zag er ook nog wel wat in, maar in de ministerraad is het enthousiasme er met name als het niks kost en geen gedoe is.
Dan komen we bij seniormensen die al 20 jaar ons naar Amerika gebracht hebben. Iemand omschreef deze groep mensen als volgt:
“What we see in Europe just now, there is people which are saying that Europe should be digitally more independent, but there is also people which are saying "we did the mistake 20 years ago, but I will not risk my pension by starting now to do something where I could be seen incompetent, so lets carry on like this".” - en zo is het. Dit is de moeilijkste laag.
Dan is er de IT-werkvloer, die naadloos overloopt in grote leveranciers als ATOS, Sopra Steria (voorheen Ordina), Cap Gemini en ook Kyndryl. De bulk van die werkvloer is goed met Amerikaanse technieken. Hebben ze diploma’s voor, veel ervaring. Veel van die mensen zitten niet te wachten op Europese nieuwe cloud modules. Ze zitten succesvol ingeplugd in een Amerikaans eco-systeem en ze vinden het wel best. Een deel van de werkvloer heeft er wel zin in (de EU-vlag en de pinguin in de driehoek). Maar is een klein segment, en ze hebben geen steun van senior management.
Dan onderop die grote IT-bedrijven die werkelijk allemaal GEMARINEERD zijn in big tech. Verwacht daar niet van dat ze enthousiast worden over Europese idealistische projecten.

CIO-stelsel Rijk

Versus

Artikel 44 van de grondwet

Nr. 1294 MOTIE VAN HET LID SIX DIJKSTRA

Voorgesteld 20 februari 2025

Aangenomen!

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

van mening dat de overheid voor haar informatiesystemen en hoogtechnologische toepassingen als AI en cloud moet aansturen op het realiseren van een hogere mate van digitale autonomie;

overwegende dat dit enkel mogelijk is wanneer er sprake is van samenhangend overheidsbeleid en een duidelijke centrale coördinatie daarop;

verzoekt de regering om het Coördinatiebesluit organisatie, bedrijfsvoering en informatiesystemen rijksdienst uit te breiden, zodanig dat de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties kaders kan vaststellen ter bevordering van de digitale autonomie van de informatiesystemen van de ministeries, en in verband met het bevorderen van de digitale autonomie eisen kan stellen aan voorzieningen die door alle of een daarbij aangegeven deel van de ministeries zullen worden gebruikt,

en gaat over tot de orde van de dag.

Six Dijkstra

https://berthub.eu/tkconv/document.html?nummer=2025D07240

2026: Doen we toch niet

> Heeft u overwogen om het coördinatiebesluit, waarin de bevoegdheden van bewindspersonen zijn vastgelegd, uit te breiden zodat u dwingender kan optreden om het herziene cloudbeleid uit te voeren? Waarom heeft u dit niet gedaan, cf. de motie-Six Dijkstra (Kamerstuk 26643, nr. 1294)?

> *Antwoord*: Om de departementale autonomie te behouden is hier niet voor gekozen. Departementen zijn en blijven zelf verantwoordelijk voor hun eigen bedrijfsvoering, waaronder ICT. Conform het Besluit CIO-stelsel Rijksdienst 2026 heeft ieder departement een eigen CIO en CISO. Hierbij is CIO Rijk en CISO Rijk kaderstellend en coördinerend. Dit doet verder niet af aan voorgenoemde departementale autonomie.

https://berthub.eu/tkconv/document.html?nummer=2026D47145

Binnenlands bestuur

‘Cloudbeleid hangt van goede intenties aan elkaar’

Lovende woorden voor de goede plannen in het aangescherpte rijksbrede cloudbeleid, maar het wachten is op concrete toezeggingen.

Marjolein van Trigt 8 juli 2026

Volgens securityexpert Bert Hubert zijn de plannen 'boterzacht' - Shutterstock

Een document vol goede bedoelingen

Goede stappen, vindt ook securityexpert Bert Hubert. Toch is hij niet optimistisch dat het aangescherpte cloudbeleid echt voor een omwenteling gaat zorgen, omdat de tekst volgens hem te vrijblijvend is. ‘**Alles is “we raden aan” of “we raden af”**. En dat ook nog **over vier jaar**. Het is allemaal boterzacht’, stelt hij. ‘De vraag is hoe enthousiast je kunt zijn over op zich goede plannen waarvan heel duidelijk is dat ze niet gaan gebeuren.’

Kan ook niet anders…

https://www.binnenlandsbestuur.nl/digitaal/cloudbeleid-hangt-van-goede-intenties-aan-elkaar

> Waarom is er, ondanks de hoge ambities in het coalitieakkoord, geen budget beschikbaar gesteld voor de herziening van het cloudbeleid?

> *Antwoord*: Voor de herziening van het cloudbeleid zijn in het coalitieakkoord geen extra middelen beschikbaar gesteld.

DIT IS NIET EENS EEN
SLECHT ANTWOORD!

Ben je van de IT of niet?

Jul 15 2026

Gedonder op kantoor, de WC blijft maar lopen. En erger nog, hij trekt niet meer door. Strontvervelend!

In een beetje grote organisatie gaat er nu druk gebeld worden, maar met wat pech loopt dat niet soepel. Facilitair beheer meent dat het niet hun probleem is. We bellen de verhuurder, maar die zegt wel over de riolering te gaan, maar niet over de toiletten. Na een weekje driftig telefoneren, betrokkenheid van juridische zaken, en *escaleren* is uiteindelijk duidelijk wie erover gaat.

Maar er is nog niks gebeurd, en het toilet heeft in die week al duizenden liters water verspild. En is niet bruikbaar.

> *Update: nadat een enkele lezer het verkeerd begrepen had, dit artikel is een oproep aan (semi-)overheid om IT weer te omarmen. Informatieverwerking is een kerntaak van een overheid, en niet iets wat op afstand mag staan. Want dat leidt tot veel vergaderen en weinig wendbaarheid.*

https://berthub.eu/articles/posts/ben-je-van-de-it-of-niet/

Also see: berthub.eu.
Subscribe to mailing list
Schrijf in voor nieuwsbrief

AWS and Microsoft are selling much more than cloud services

Jan 07 2026

“an extremely important corporate value is **never getting blamed**. If anything goes wrong, the blame can be assigned 100% to the vendor.”

Je kunt het werk uitbesteden maar niet de verantwoordelijkheid.

Anno 2026 kan een IT-partner op een of andere manier ook de verantwoordelijkheid op zich nemen.

Leveranciers verkopen **comfort**. Eigen personeel levert datzelfde comfort nooit.

Kortom, het gaat **oncomfortabel** worden!

Hoe wordt de overheid weer 'van de IT'?

Sep 14 2026

De korte versie: De Nederlandse overheid "is niet (echt) van de IT", en legt vrijwel altijd haar oor direct of indirect te luisteren bij een door big-tech gedomineerd ecosysteem om te bepalen wat te doen. En daardoor valt de keuze vrijwel altijd weer op Amerikaanse platformen, gerund door derden, onder Amerikaans (afluister)recht. En tegenwoordig ook vol met AI (of je nou wilt of niet).

Om weer grip op IT te krijgen, en een eigen en autonomer pad te kiezen, moet er een hoop veranderen. De overheid moet weer "van de IT worden" en die handschoen weer oppakken. Tegen de stroom in durven gaan. Er worden nu veel plannen gemaakt, maar vooruitgang zal pas komen als met **kleine, belangrijke**, projecten weer vertrouwen wordt opgebouwd: dat we weer het gevoel krijgen, we kunnen weer zelf (Europese) dingen.

Deze eerste stap is nodig omdat (top)bestuurders op dit moment het terecht niet zien zitten om alles ineens helemaal anders te gaan doen. Technische plannen en samenwerkingsarrangementen geven op zich nog geen vertrouwen. "Eerst zien dan geloven". Het risico is zeer reëel dat grootse en meeslepende plannen nog stranden voor er geld voor is gevonden, tenzij er eerst bewijs is dat het werkt.

https://berthub.eu/articles/posts/hoe-word-je-weer-van-de-it/

Rijksoverheid is **aangeleerd hulpeloos** op IT gebied

Dit zit heel diep. Weinig lukt meer.

Voor oplossen moet eerst **vertrouwen herwonnen** worden

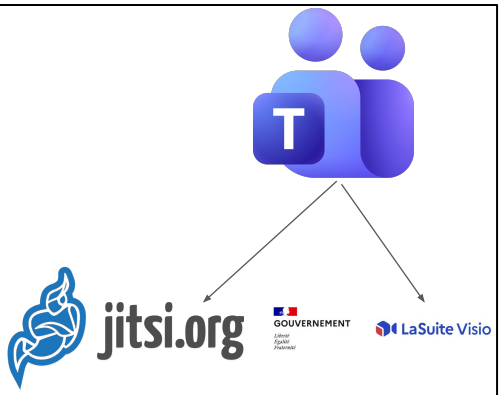

Als politiek en topambtenaren er geen zin in hebben overtuig je ze niet met betere techniek.

Dus het moet anders.

Kleine maar **belangrijke** projecten om **vertrouwen mee te herstellen**.

En daarna komt de rest!

DigiD

Digitale soevereiniteit, hoe staat het daarmee, en wat kunnen we er aan doen?
En, waarom is dat zo moeilijk.

Bert Hubert / bert@hubertnet.nl / https://berthub.eu/

https://berthub.eu/fieldlab